

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

9. ročník

inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

ŠOA 1

***zlepšování čtenářské gramotnosti, porozumění textu
pamětníka holocaustu, východiska z extrémní životní situace.***

vl.znak: UM-ČJ

Charakteristika: Hodina literatury v 9. ročníku navazující na učivo o holocaustu-šoa, romská literatura jako další z pramenů svědectví o válečných hrůzách, obsahově navazuje a doplňuje starší dějepisný projekt ŠOA, který je každoročně zakončen cestou do Památníku Terezín. Cílem je procvičit PŘED touto exkurzí čtenářské strategie (kompetence k řešení problémů), ukázat východiska z extrémní životní situace, krize. Rozvíjí zejména kompetence komunikativní (rozumění textu, diskuze, tvorba...), kompetence sociální a personální (práce ve skupině, na její atmosféře, diskuze...), kompetence občanské (respekt, poučení se, tolerance), schopnost vcítění se. Individuální práce a práce v malých skupinách či dvojicích.

Pomůcky: pracovní listy (možno promítat na diaprojektoru), psací potřeby

Postup:

1) Tiché čtení s využitím metody I.N.S.E.R.T.

- zpracování textu při prvním čtení
- vytváření aktuálního postoje k textu
- tabulka INSERTu jako zápis

Podrobné zadání:

- Čti s tužkou v ruce a během prvního čtení se zamýšlej nad významem informací
- Zhruba dvakrát, třikrát během odstavce označ informaci znaménky:
  - ✓ udělej „fajfku“ na konci textu, jestliže něco z toho, co čteš, potvrzuje to, cos věděl(a) nebo sis myslel(a), že to víš.
  - udělej mínus, jestliže je informace, kterou čteš, v rozporu s tím, co sis myslel(a)
  - + udělej plus, jestliže je informace, kterou čteš, pro tebe nová a důvěřuješ jí
  - ? udělej otazník, jestliže informaci nerozumíš nebo by ses o ní chtěl(a) dozvědět víc
- značky dělej po pravém kraji a dbej na to, abys označoval(a) opravdu konkrétní informaci (můžeš ji podtrhnout)
- prodiskutujte ve dvojicích, na co jste jako jedinci narazili, vzájemně si své poznámky vysvětlete
- vyplň tabulku INSERTu (skupinová práce na tabuli, samostatná do pracovních listů)
- f)

✓	-	+	?
---	---	---	---

--	--	--	--

2) Doplň věty o tvém rozumění a vztahu k textu:

Nerozumím, jak bylo možné....

Kdybych já...

Naštěstí už....

Člověk s podobným osudem musí...

Přežila, protože.....

3) Volné (asociační) psaní

A) Polož tužku na papír a piš svým tempem souvislý text/věty, co tě napadá k danému tématu.

B) Neplánuj si dopředu, co a jak budeš psát, prostě pořád piš. Tužka musí být stále v pohybu.

C) Nevracej se k tomu, co máš napsané, neopravuj chyby.

D) Piš po celý stanovený čas 4 minut a stále usilovně mysl na dané téma, piš např.: „Co mám psát, když mě nic nenapadá, jak mám pokračovat...“

E) Rozhodni se, jestli své volné psaní budeš prezentovat před spolužáky

4) Prezentace volného psaní, shrnutí

Ceija Stojka: Vzpomínky 2

A proč myslíš, že jsi přežila?

Přežila jsem proto, že mi pomohl Bůh, to je úplně jisté. Víra v Boha pro nás byla velkou posilou, víra, že nespravedlnost jednou skončí a spravedlnost zvítězí. To byla pořád naše naděje. A taky to, že jsme měli vůli k životu, vůli přežít. Brali jsme všechno tak, jak to přicházelo, a snažili se nebýt moc na očích, a bylo jedno, jestli v Osvětimi nebo v Březince nebo v jiném koncentráku, abychom nebyli tolik bití. Jedli jsme, co nám dali a co jsme našli. Neexistuje jediná prázdná skulina, dokonce i z domovní zdi vyrůstá někdy lísteček, pampeliška. Máma pro nás v koncentráku vyhrabávala kořínky, ty jsem jedla. Byly šťavnaté a mléčné, někdy taky hořké, to bylo ještě lepší.

A nějakou dobu nám taky hodně pomáhal bratr Karli. Byl přidělený do kantýny a musel esesákům čistit holínky a přišívat knoflíky. Z kantýny směl občas přinést čaj, silný černý čaj. Byl tam pytel s cukrem, sběračkou ho naházela do konvice, tři čtvrtiny cukru a jen trochu čaje. To nosil domů a my jsme to pili. Cukr dává přece sílu. Dělal to dlouho, dokud ho neobvinili, že ukradl mýdlo. Potom dostal těch pětasedmdesát ran býkovcem.

Ale my děti jsme stejně neměly žádné velké nároky, ani venku ne, nebyly jsme rozmazlené. To nám hodně pomohlo. Odjakživa jsme se s mámou musely starat. Už tenkrát, když jsem prodávala šerík, jsem věděla, že když ho prodám, může máma ráno obstarat mlíko, nebo koupit chleba. Dřív mi často říkala: Ty jsi ty, Ceijo, nesmíš být jiná, musíš se snažit, aby sis uchovala to, co ti pánbůh dal, musíš si říkat: já jsem já, co ode mě chceš? – Kdybych to nedělala a seděla jen v koutě, nemohla bych ze svého života nic udělat. Kdybych vždycky jen někam zalezla, kam bych to přivedla? Nejspíš bych zůstala v Osvětimi. Ale takhle jsem vždycky koukala, kde je nějaká brambora, kde můžu něco sehnat, jestli v některé kóji někdo neumřel a nezůstal u něj kousek chleba. Ten jsem si vzala, on už ho nepotřeboval a nezlobil by se na mě. Kdyby mi máma neřekla, ty jsi ty, tak bych si vůbec netroufla.

C. Stojka: Žijeme ve skrytu, Argo 2008

*(Úryvek z rozhovoru **Nesmíš být jiná** s Karin Berger. Z němčiny přeložila Jana Zoubková.)*

PRACOVNÍ LISTY:

Ceija Stojka: Vzpomínky 2

A proč myslíš, že jsi přežila?

Přežila jsem proto, že mi pomohl Bůh, to je úplně jisté. Víra v Boha pro nás byla velkou posilou, víra, že nespravedlnost jednou skončí a spravedlnost zvítězí. To byla pořád naše naděje. A taky to, že jsme měli vůli k životu, vůli přežít. Brali jsme všechno tak, jak to přicházelo, a snažili se nebýt moc na očích, a bylo jedno, jestli v Osvětimi nebo v Březince nebo v jiném koncentráku, abychom nebyli tolik bití. Jedli jsme, co nám dali a co jsme našli. Neexistuje jediná prázdná skulina, dokonce i z domovní zdi vyrůstá někdy lísteček, pampeliška. Máma pro nás v koncentráku vyhrabávala kořínky, ty jsem jedla. Byly šťavnaté a mléčné, někdy taky hořké, to bylo ještě lepší.

A nějakou dobu nám taky hodně pomáhal bratr Karli. Byl přidělený do kantýny a musel esesákům čistit holínky a přišívat knoflíky. Z kantýny směl občas přinést čaj, silný černý čaj. Byl tam pytel s cukrem, sběračkou ho naházela do konvice, tři čtvrtiny cukru a jen trochu čaje. To nosil domů a my jsme to pili. Cukr dává přece sílu. Dělal to dlouho, dokud ho neobvinili, že ukradl mýdlo. Potom dostal těch pětasedmdesát ran býkovcem.

Ale my děti jsme stejně neměly žádné velké nároky, ani venku ne, nebyly jsme rozmazlené. To nám hodně pomohlo. Odjakživa jsme se s mámou musely starat. Už tenkrát, když jsem prodávala šerík, jsem věděla, že když ho prodám, může máma ráno obstarat mlíko, nebo koupit chleba. Dřív mi často říkala: Ty jsi ty, Ceijo, nesmíš být jiná, musíš se snažit, aby sis uchovala to, co ti pánbůh dal, musíš si říkat: já jsem já, co ode mě chceš? – Kdybych to nedělala a seděla jen v koutě, nemohla bych ze svého života nic udělat. Kdybych vždycky jen někam zalezla, kam bych to přivedla? Nejspíš bych zůstala v Osvětimi. Ale takhle jsem vždycky koukala, kde je nějaká brambora, kde můžu něco sehnat, jestli v některé kóji někdo neumřel a nezůstal u něj kousek chleba. Ten jsem si vzala, on už ho nepotřeboval a nezlobil by se na mě. Kdyby mi máma neřekla, ty jsi ty, tak bych si vůbec netroufla.

C. Stojka: Žijeme ve skrytu, Argo 2008

*(Úryvek z rozhovoru **Nesmíš být jiná** s Karin Berger. Z němčiny přeložila Jana Zoubková.)*

- 1) A) Čti s tužkou v ruce a během prvního čtení se zamýšlej nad významem informací
- B) Zhruba dvakrát, třikrát během odstavce označ informaci znaménky:
- ✓ udělej „fajfku“ na konci textu, jestliže něco z toho, co čteš, potvrzuje to, cos věděl(a) nebo sis myslel(a), že to víš.
  - udělej mínus, jestliže je informace, kterou čteš, v rozporu s tím, co sis myslel(a)
  - + udělej plus, jestliže je informace, kterou čteš, pro tebe nová a důvěřuješ jí
  - ? udělej otazník, jestliže informaci nerozumíš nebo by ses o ní chtěl(a) dozvědět víc
- C) značky dělej po pravém kraji a dbej na to, abys označoval(a) opravdu konkrétní informaci (můžeš jí podtrhnout)
- D) prodiskutujte ve dvojicích, na co jste jako jedinci narazili, vzájemně si své poznámky vysvětlíte
- E) vyplň tabulku INSERTu (skupinová práce na tabuli, samostatná do pracovních listů)

✓	-	+	?

2) Doplň věty k textu:

Nerozumím, jak bylo možné....

Kdybych já...

Naštěstí už....

Člověk s podobným osudem musí...

Přežila, protože.....

3) Volné (asociační) psaní

A) Polož tužku na papír a piš svým tempem souvislý text/věty, co tě napadá k danému tématu.

B) Neplánuj si dopředu, co a jak budeš psát, prostě pořád piš. Tužka musí být stále v pohybu.

C) Nevracej se k tomu, co máš napsané, neopravuj chyby.

D) Piš po celý stanovený čas 4 minut a stále usilovně mysl na dané téma, piš např.: „Co mám psát, když mě nic nenapadá, jak mám pokračovat...“

E) Rozhodni se, jestli své volné psaní budeš prezentovat před spolužáky